

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yirmeyah

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1835 oder 1836]

בל הימרי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9113

תרגום אשכנזי

ירמיה לא לב

(לט) וַיֵּצֵא עוֹד־קוֹה הַמֶּדֶה נִגְדּוֹ
עַל גְּבַעַת גֶּרֶב וְנִסַּב גְּעָתָהּ:
(מ) וְכָל־הָעֵמֶק הַפְּגָרִים וְהַדְּשָׁן
וְכָל־הַשְּׂרָמוֹת עַד־נַחַל קִדְרוֹן
עַד־פְּנֵת שַׁעַר הַסּוּסִים מִזְרָחָהּ
קָדַשׁ לַיהוָה לֹא־יִנְתָּשׁ וְלֹא־
יִהְרַס עוֹד לְעוֹלָם:

רע. (לט) יא נאך ווייטער פֿאַר-
ווערטס געהט דיא מעסשנור,
זיא רייכט ביז צור העהע גרב'ס
אונד לענקט זיך גען גועה היין,
(מ) דאז גאנצע לייכען = אונד
אשעטהאל אונד אללע עקקער
ביז צום שטראמע קדרון'ס
אונד ביז אן דען עק דעס ראם =
טהאָרעס גען מאַרגען זאללען
דעם עוויגען הייליגן כלייבען,
אונד ניממער צערשטאַרט,
ניממער פֿערוויסטעט ווערדען.
לב (א) דאז וואָרט וועלכעס
דעם ירמיהו וואָרד פֿאַם
עוויגען, אים צעהנטען יאהרע
צדקיהו'ס דעם קעניגס פֿאַן
יהודה, וועלכעס וואָרדאז אַל-
צעהנטע יאהר נבוכדנצר'ס.
(ב) דאז העער דעם קעניגס
פֿאַן בבל, בעלאַגערטע דא-
מאהלס ירושלים, אונד דער
פראָפֿעט ירמיהו וואָר פֿער-
האַפֿטעט אַם פֿאַרפלאַטצע
דער הויפטוואַכע דיא זיך אים
פֿאַללאַסטע דעם קעניגס פֿאַן
יהודה בעפֿאַנד. (ג) צדקיהו
דער קעניג פֿאַן יהודה ליעם

לב (א) הַדְּבַר אֲשֶׁר הָיָה אֵל-
יְרֵמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בְּשָׁנָה
הָעֲשִׂירִית לְצִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הָיָה הַשָּׁנָה שְׁמֹנֶה־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
לְנְבוּכַדְרֶאצַּר: (ב) וְאִזְ חִיל מֶלֶךְ
בְּכָל צָרִים עַל־יְרוּשָׁלַם וַיְרַמְיָהוּ
הַנְּבִיא הָיָה כְּלוֹא בַחֲצַר הַמַּטְרָה
אֲשֶׁר בֵּית־מֶלֶךְ יְהוּדָה: (ג) אֲשֶׁר
כָּלְאוּ צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
קו קיי. השדמות קיי. בשנה קיי
ר ש"י

(מ) העמק הפגרים. עמק שנפלו שם פגרי מתנה סמרכב: והדשן. מקום שפך הדשן שהיה מון לירושלם יוסיפו על העיר ויכניסו כל זה לתוך חומותיה ונבואה זו עתיד' לנא בגאולה אחרונה שהרי לא היתה בני' שני: השדמות. קופוני"א בלע"ז:

לב (ב) לריס. לשון מזור: בחלר המטרה. לשון בית הזשמר:

ב א ו ר

במלכים ב' י"ד י"ג), וכן תרגם הכשדי חרע זוייתא, והפנה היה צמערבית דרומית נגד שער אפרים אשר היה בכפון ירושלים. גרב וגעה, הריס סמוכים לירושלים וזולת שםם לא נודע לנו דבר. (מ) נחל קדרון, הוא נחל ונקעס בין ירושלים והר הזיתים למזרח העיר ובתוכו הוליכו הסוסים למרחץ בשער אשר היה במקצוע מזרחית דרומית, ולכן נקרא שער הסוסים. לעולם, לזמן ארוך.

לב (א) הדבר אשר היה, גם נפרשה זאת יראו דברי אזהרה ונחמה הנאמרים לוי' בימי צדקיה, מעין אזהרות הנכתבות קודם לזה, ולכן סמכס הסופר, וטעמו נמשך על ויאמר ירמיהו במקרא וי". (ב) בחצר המטרה, בחלר שהיו נשמרים שם האסורים, מטרה שראו נער ענין שמירה, כמו הינעור לעולם, ותרגום ויאסוף אותם אל משמר לבית מטרה (ד"ק)

לֵאמֹר מִדֹּעַ אֶתְּהָ נִבְּאָהּ
 לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הַיְהוּנִי
 נָתַן אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ־
 בָּבֶל וּלְכַדְדָּה: (ד) וְצִדְקָהּ־הוּא מֶלֶךְ־
 יְהוּדָה לֹא יִמְלֹט מִיַּד הַכַּשְׂדִּים
 כִּי־הִנָּתַן יִנָּתַן בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל
 וְדַבֵּר־פִּי־עִם־פִּי־וְעֵינָיו־אֶת־עֵינָיו
 תִּרְאֶינָה: (ה) וּבָבֶל יוֹלִיךְ אֶת־
 צִדְקָהּ־וְשֵׁם יְהוָה עַד־פְּקֻדֵי
 אֶתּוֹ נֶאֱמַר־יְהוָה כִּי תִלְחַמוּ אֶת־
 הַכַּשְׂדִּים לֹא תִצְקִיחוּ: (ו) וַיֹּאמֶר
 יְרֵמְיָהוּ הִיךְ דְּבַר־יְהוָה אֵלַי
 לֵאמֹר: (ז) הִנֵּה חֲנַמְאֵל בֶּן־שָׁלֹם
 דֹּדְךָ בָּא אֵלֶיךָ לֵאמֹר קִנְיָה לְךָ
 אֶת־שָׂדֵי אֲשֶׁר בְּעֵנְתוֹת כִּי לְךָ
 מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה לְקִנּוֹת: (ח) וַיָּבֹא
 אֵלַי חֲנַמְאֵל בֶּן־דָּדַי כְּדַבַּר יְהוָה
 אֶל־חֲצֵר הַמְּטָרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי
 קִנְיָה נָא אֶת־שָׂדֵי אֲשֶׁר־בְּעֵנְתוֹת

איהו איינשפעררען, מיט דען
 ווארטען, וויא האסט דוא דיך
 אונטערשטאנדען צו ווייסזאגן
 גען: זאג שפרייכט דער עוויגע
 איך איבערנעבע דויע שטאדט
 דער געוואלט דעם קעניגס פאן
 בבל, ער ווירד זיא עראבערן,
 (ד) אונד זעלכסט צדקיהו דער
 קעניג פאן יהודה זאלל דען
 כשדים ניכט ענטגעהען זאגן
 דער דעם קעניגע פאן בבל אין
 דיא האנד פאללען, אונד פאן
 מונד צו מונד מיט איהם
 שפרעכען אונד פאן אויגע צו
 אויגע איהן אנועהען מיססען;
 (ה) ער פיהרט דאן דען צדקיהו
 נאך בבל אונד דארט פער-
 בלייבט ער אויך ביזן איך
 איינסט זיין געדענקע
 שפרייכט דער עוויגע, וואל-
 לעט איהר אייך אבער דען
 כשדים ווידערועטצען, זאג
 ווערדעט איהר עם ניכט אויס-
 פיהרען. (ו) דעם עוויגען
 ווארט, שפרייכט ירמיה, ער-
 נינג אלזאן מיך וויא פאלגט:
 (ז) חנמאל דער זאגן דיינעם
 אהיימס שלום'ס, ווירד צו
 דיר קאממען אונד שפרעכען:
 קויף דיר דאן פעלד דאן איך
 צו ענתות האבע (ח) זיין
 זאנדע בניאן'ס), דען דוא

ועיניו קרי אשר

האסט דאן רעכט דער פערואנדשאפט עם צו קויפען. (ח) דא קאם אויך מיינעם אהיימס
 זאגן חנמאל צו מיר, וויא דער עוויגע געשפראכען, אין דען פארהאף דער
 הויפטוואצע, אונד שפראך צו מיר: קויף מיר דאן פעלד זאב, דאן איך צו ענתותאיים
 לאגן

ר ש י

(ח) עד פקדי אותו. פקדת כל האדם היא המיתה: (ו) ויאמר ירמיהו ונומר. לא ללדקיהו
 אמר כן אלא סי' הכתוב למש' בלאו וחזר לדיבורו הכאשון לפרש מה הדבר אשר היה אל ירמיהו:
 (ז) בא אלך. על פי הדבור:

ב א ו ר

(יד"ק) - (ג) הבני גוהן, הניבאה הזאת נאמרה ונכתבה להלן נס' ל"ד ע"ש. (ו) משפט הגאולח,

אֲשֶׁר וּבְאֶרֶץ בְּנֵי מִצְרַיִם כִּי לָקַח מִשְׁפָּט
 הַיִּירָשָׁה וְלֹא הִגְאֵלָה קְנֵה לָךְ
 וַאֲדַע כִּי דְבַר יְהוָה הוּא:
 (ט) וַאֲקַנֶּה אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת
 חֲנַמְאֵל בֶּן־דָּדַי אֲשֶׁר בַּעֲנַתְחַת
 וַאֲשַׁקְלָה לּוֹ אֶת־הַכֶּסֶף שִׁבְעָה
 שֶׁקֶלִים וְעֶשְׂרֵה הַכֶּסֶף: (י) וַאֲכַתֵּב
 בְּסֵפֶר וְאֶהְרֹם וְאֶעַד עֵדִים
 וַאֲשַׁקֵּל הַכֶּסֶף בְּמֵאזְנָיִם:
 (יא) וַאֲקַח אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת־
 הַחֶתּוּם הַמְצֻוֶה וְהַחֲקִים וְאֶת־
 הַגְּדָלִי: (יב) וַאֲתֵן אֶת־הַסֵּפֶר
 הַמִּקְנָה אֶל־בְּרוּךְ בֶּן־גְּרִיָּה בֶן־
 מַחְסִיָּה לְעֵינַי חֲנַמְאֵל דָּדִי וְלְעֵינַי
 הָעֵדִים הַכְּתוּבִים בְּסֵפֶר הַמִּקְנָה
 לְעֵינַי כָּל־הַיְהוּדִים הַיֹּשְׁבִים

לאנדע בנימן בעויטצע, דען
 דוא האסט דאן ערב אונד
 פֿערוואנדשאַטס-רעכט, קויג
 פֿע עם דיר — דא מערקטע
 איך דאס עם דער וויללע דעם
 עוויגען זיא. (ט) וְאָ קוֹפֶטֶע אִיךְ
 דאן פֿעלד פֿאַן מיינעס אָהיימס
 זאָהן חנמאל דאן צו ענהות
 לאַג, אונד וואָג איהם צו, דאן
 זילבער, זיעבען שקלים אונד
 צעהן זילבער שטיקע.
 (י) דיעם שריעב איך אין איי-
 נע דאללע, בעויעגעלטע,
 בעשטעטיגטע עם דורך צייגען
 אונד וואָג דאן זילבער אויף
 דער וואַגע. (יא) הירוף נאהם
 איך נאך געברויך אונד געזעטן
 דען קויפֿבריעף דען פֿערויע-
 געלטען אונד אויך דען אַפֿפֿע-
 נען. (יב) אינד נאָב איהן דעם
 כרוך זאָהן גריהים דעם זאָה-
 נעס מחסיה, אים בייאזין מיי-
 נעס פֿערוואנדטען חנמאל
 אונד דער צייגען זיא אין דער
 דאללע אונטער צייכנעט וואָ
 רען, אונד אין גענענווארט
 אללער יהודים זיא אים פֿאַר-

בחצר

רשי

(יא) את ספר המקנה. שער המנינה: את החתום וגומר. עם חתימתי נשואו
 חתום כדת ומוק: ואת הגלוי. שהחוק נבית דין על פי עדיו וכתבו וחתמו הדיינים אשרתא
 דדייני הוא קיום השטרות לעשות הדבר גלוי ומפורסם פן ימותו העדים. ורבותינו פירשו לענין
 גט פשוט ומקושר בנבא נהרא: (יב) לעיני חנמאל דודי. ועד עכשיו קראו בן דודי שם
 שנים היו ואם אין זאת לא ידעתי מהו. ויש נוטים לומר דודו וכן דודו היה חנמאל לירמי'
 כגון ראובן נשא את נח שמעון אחיו וילד לו ימואל וכנר הוליד שמעון ימין כרי ימין דודו

באר

אם מכרתיו לאחר לך טכט הגאולה שמגאלהו מידי, אף כי אהה ראוי לקנותו מידי (רד"ק).
 (ה) כי דבר ה', ידעתי כי מהסס הוא שאקנהו, כי אם לא היה מלחו למה חמר
 אלי שיבא חנמאל אלי למכור שדהו (רד"ק). (י) ואכהוב בספר, אז היה דונס לכתוב על
 מגלה דבין דבין, כמו ס"ח שלנו על כד אחד מן הקלף, ואח"כ תחכוהו לחתיכות רבות, ובאשר
 כתבתי להלן (ל"ו ב"ג), וכן כתב ירמי' מתחלה הכל על מגלה אחת את ספר המקנה ואת
 החתום ואת הגלוי, ואח"כ תחכוהו לשנים חלקים, ולכן אמר להלכה לקוח את הספרים ופה
 לא נזכר אלא ספר אחד. ואשקל חבסא, וכנר אמר למעלה ואשקלה לו, אלא ר"ל שפני
 עדי המקנה שקל לו הכסף משקל ישר במאזניים (רד"ק). (יא) את החתום המצוה, כפי המכונה
 והחוק. (יב) דודי, כמו בן דודי וכן דרך לשון יוני להשמיט לפעמים מלת בן, ועיין רד"ק.

בַּחֲצַר הַמְּטָרָה: (יג) וְאַצִּיחָה אֶת־
 בְּרוּךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר: (יד) כֹּה־
 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 לְקוֹחַ אֶת־הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה אֶת־
 סֵפֶר הַמִּקְנֵה הַזֶּה וְאֶת הַחֲתוּם
 וְאֶת סֵפֶר הַגְּלוֹי הַזֶּה וְנָתַתֶּם
 בְּכַל־יְהִירֵשׁ לְמַעַן יַעֲמְדוּ יָמִים
 רַבִּים: (טו) כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִקְנֶה
 בְּתֵים וְשָׂדוֹת וְכַרְמִים בְּאֶרֶץ
 הַזֹּאת: (טז) וְאֶת־פֶּלֶל אֶל־יְהוָה
 אַחֲרֵי תַחֲוֵי אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנֵה
 אֶת־בְּרוּךְ בֶּן־נְרִיָּה לֵאמֹר:
 (יז) אֲהֵה אֲדֹנָי יְהוָה הִנֵּה אֲתָה
 עֹשִׂית אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ
 בְּכַהֵךְ הַגָּדוֹל וּבְזֹרְעֶךָ הַנְּטוּיָה
 לֹא־יִפְלֵא מִמֶּךָ כָּל־דְּבָר: (יח)
 עֲשֵׂה חֶסֶד לְאֵלֹפִים וּמִשְׁלָם

האפע דער הויפטוואכע וואה-
 נען. (יג) דאכייא בעפאהל איך
 איהם פאר דען אנווענדען,
 פאלגענדעם: (יד) זא שפריכט
 דער הערר דער העעשאארען,
 דער גאטט ישראל'ס: נים דיע:
 זעראללען דעם קויפבריעפעם
 ריא פערזיעגעלטע זאוואהל
 אלס אויך ריא אפעענע, אויך
 געבע זיא אינאין אירדנעם גע:
 פעם דאס זיא לאנגע צייט דא
 פערזוואהרט בלייבען. (טו) דען
 זא שפריכט דער הערר דער
 העערשאארען דער גאטט
 ישראל'ס: עם ווערדען וויע:
 דער היזער פערלער אויך
 וויינגערטען אין דיעזעם לאנדע
 געקויפט ווערדען. (טז) נאכ-
 דעם איך אבער דיעזען קויפ-
 בריף דעם ברוך זאהן נריה אי-
 בערגעכען האטט, בעטהעטע
 איך אלוף צום עוויגען: (יז) א
 עוויגער מיין גאטט! דוא דער
 דוארען היסמעל אויך דיא ער-
 דע מיט דיינער גראסען מאכט
 אויך מיט אויסגעשמרעק-
 טעם ארם הערפארגעבראכט,
 דעם ניכטס אונמעגליך איזט,
 (יח) דער זיך גנעריג צייגט ביו
 אין דאן טווענדסטע גע-
 שלעכט

ר ש י

לימואל שכן אחי אמו הוא וגם בן דודו שהוא בן שמעון אחי אביו של ימואל. ואינה היא המדה
 שלא מלינו נכל המקרא אח האם קרוי דוד: (יד) כה אמר וגו'. אל תאמר לחנם אחי מלניע'
 שהי הכל גולים: (טו) כי כה אמר ה'. סופן לקנות בתים: (יז) לא יפלא. לא יכחד ויודע
 אמה

ב א ו ר

(יד) לקוח, מקור במקום לווי, כמו זכור את יום השבת (כד"ק). יעמדו ימים רבים, עד שזכ הנולה
 שאז מתקיים נבואת עוד יקנו בתים ולהיות לאות לשיבת הגלות (הנ"ל). (יז) לא יפלא מסך,
 מענין היפלא מה' דבר (בראשית י"ח י"ד) ופירושו אין דבר נעלם ומוכחל ממך ל-שותו.
 אל

שלעכט, אונד דער פֿאָטער פֿרעפֿעל איהרע שפעטע נאָכ־קאָממען נאָך האַרט ביסען לעסט, דואַ גראַסער מעכטי־גער גאָטט! דעססען נאָמע הערר דער העערשאַרען אויט! (יט) דער דואַ גראַס ביזט אַן ראַטה, אונד מעכטיג אַן טהאַט, דואַ דעססען אוי־גענמערק אויף אַללע האַנד־לונגען דער מענשען גערי־טעט אויט, אום יעדען אויג־צעלנען נאָך זיינעם בעטראַגען אונד נאָך זיינען פֿערדיענסטען צו לאַהנען; (כ) דער דואַ אים לאַנדע מצרים, וואַונדער אונד צייַכן פֿעראַיבטעסט דערומאַן נאָך הייטע געדענקט, זאָ וויאַ אויך אונטער ישראל אונד אַנ־דערן מענשען, אונד דאָדורך דען נאָמען דיר ערוואַרכסט דען דואַ געגענווערטיג טרעגסט. (כא) דואַ האַסט דיין פֿאָלק ישראל אויס דעם לאַנדע מצרים הערויס: עפֿיהרט, דורך צייַכען אונד וואַונדערטהאַטען, מיט שטאַרקער מאַכט מיט אויס־געשט־עקטעם אַרם אינד מיט פֿורכט באַרער גרעסע, (כב) אונד איהנען דאָן לאַנד געגע בען, דאָן דואַ איהרען

עֵן אֲבוֹת אֶל־חֵיק בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם הַגָּדוֹל הַגְּבוּר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ: (יט) גְּדוֹל הַעֲצָה וְרַב הָעֲלִילִיּהָ אֲשֶׁר־עִנִּיךָ פְּקֻדוֹת עַל־כָּל־דַּרְכֵי בְנֵי אָדָם לָתֵת לְאִישׁ כְּדַרְכֵּי וּכְפִרֵי מַעַלְלָיו: (כ) אֲשֶׁר שָׁמַת אֶתְּוֹת וּמִפְתִּים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וּבִישְׂרָאֵל וּבְאָדָם וַתַּעֲשֶׂה לְךָ שֵׁם כְּיוֹם הַזֶּה: (כא) וַתֵּצֵא אֶת־עַמֶּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבִיד הַחֹקֶה וּבְאַזְרוּעַ נְטוּיָהּ וּבְמוֹרָא גְּדוֹל: (כב) וַתִּתֵּן לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ: (כג) וַיָּבֹאוּ וַיִּרְשׁוּ אֶתְהָּ וְלֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹלְךָ וּבְתַרְוֹתֶיךָ לֹא־הִלְכוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתָהּ לָהֶם לַעֲשׂוֹת

ובחורתיך קרי.

פֿאָטערן שאָן צוגעשוואַרען האַסט, איין לאַנד־וואַ טיילך אינד האַנטיג־עליעסט (נג) אַלס זיאַ אַבער קאַמען, זיך דאַזעלכסט בעזעט־טען. אונד דיינער שטיממע ניכט־אַעהאַר־טען, נאָך דיינער לעהרע ניכט וואַנדעלטען אונד פֿאַן אַללעם דעם וואַס דואַ איהנען צו טהון

ר ש י

אתה שופטנו לנלות ולמה אמת לי לקנות שדה: (יח) ומזלם עון אבות אל חיק, הדור הזה סה־לכני אצרי אבותיה' בדרך הרעה: הגדול הנכור. ולא אחר והנורא אמר גויס מרקדין בהיכלו איה נוראותיו במס' יומא: (ז) וכדא. בשאר אנשים. ד"א אותות שהיו שקילין לישראל ולאזרים כיגד ויהי העין והזויף ויאר חז הלילה (שמות י"ד) אותו מול שמיש חשך למזרים שיאז אור לישראל. מדרש אגדה. ויונתן תירגם ולישראל ענדת פרושן בנו בני אינשא.

ב א ו ר

(יח) אל חיק בניחש, עיין בהאנזר לזהלים (ג"ט"נ). (כ) כיום הזה, פ"י עד היום הזה הם

לֹא עָשׂוּ וַתִּקְרָא אֹתָם אֶת כָּל־
הָרַעָה הַזֹּאת: (כד) הִנֵּה הַסְּלִלוֹת
בְּאֵן הָעֵיר לְלִכְדָּה וְהָעֵיר נִתְּנָה
בְּיַד הַכַּשְׂדִּים וְהַנְּקָחִים עֲלֶיהָ
מִפְּנֵי הַחֶרֶב וְהָרָעֵב וְהַדָּבָר
וְאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ הָיָה וְהִנֵּה רָאִהּ:
(כה) וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי אֲדַנִּי יְהוָה
קָנָה לָךְ הַשָּׂדֶה בַּכֶּסֶף וְהָעֵד
עֲדִיב וְהָעֵיר נִתְּנָה בְּיַד הַכַּשְׂדִּים:
(כו) וַיְהִי דִבְרֵי יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ
לֵאמֹר: (כז) הִנֵּה אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
כָּל־בָּשָׂר הַמִּמְנִי יִפְלֹא כָּל־דָּבָר:
(כח) לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן
אֶת־הָעֵיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים
וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל
וּלְכַדָּה: (כט) וּבְאֵן הַכַּשְׂדִּים
הַנְּקָחִים עַל־הָעֵיר הַזֹּאת
וְהִצִּיתוּ אֶת־הָעֵיר הַזֹּאת בָּאֵשׁ

ושרפוה

הרגום אשכנזי צה
בעפאהלסט ניכטס טהאטען,
ליעסעסט דוא אלל דיעזעס
אונגליק איבער זיא קאטמען.
(כד) דאך נון זיעהע! — דיא
מויערברעכער זינד שאן ביז
אינדיא שטאדט געדרונגען אום
זיא צו ערשטירמען, שאן
פעללט דיא שטאדט דען זיא
בעלאגענדען כשדים אין דיא
האנד, ווייל שיוערדט, הונגער
אונד פעסט אלל צו זעהר וויי
טהעט, וואס דוא פעהרייסען
איזט שאן איינגעטראפפען,
דוא זיעהעסט עס יא. (כה) אונד
דאך שפריכסט דוא עוויגער
מיין נאטט! צו מיר: „ קויף דיר
דען אקקער פיר געלד אונד
לאס עס דורך צייגען בעשטע-
טיגען, דיא שטאדט איזט יא
שאן אין דער געוואלט דער
כשדים. (כו) דא ווארדעס
ירמיה דאז ווארט דעס עוויגען
וויא פאלגט: (כז) יא איך בין
דער עוויגע דער נאטט אללעס
פליישעס, ואללטע מיר עטוואס
אונמעגליך זיין? (כח) וואהר
איזט עס, זא שפריכט דער
עוויגע, איך איבערליעפערע
דיא שטאדט אין דיא הענדע
דער כשדים, אין דיא הענדע

דעס נבוכדראצר קעניגס פאן בבל, דער זיא איינגעהמען ווירד. (כט) דאן קאטמען דיא כשדים,
דיא יעטצט דיא שטאדט בעלאגען, אין דיא שטאדט, שטעקקען זיא אין בראנד, אונד
אשערן

ר ש " י

(גג) ותקרא אותם. הקרית אותם לשון מקרה: (כד) ואשר דברת. רעה עליה' היה וכן:
(כה) והעיר נתנה. ולמה לי שדה: (כו) הממני יפלא. וכי העמידו' עלומות ממני:

ב א ו ר

יזועים בניי אדם (רד"ק). (כד) הגה הסוללות, ענין סללה ביחוד הוא חל עפר שזוכרים
סביב החומה לעלות משם חל החומה כפי הכשדי, ונרבים נראה שהוא בלי קרב העשוי לשכור
ולחזון החומה כאשר היו לאנשי רומי (מריעס), כי אין דרך לכבד מלים הרבה, ולפ"ז חרגמתי.
(כו) הגה אני ה', בן דברת, ואנני קלחי נג נשך ולת יפלת ממני דבר, ולכן אמרתי העיר
ואת

אשערן זיא איין זאממט דען הייזערן, אויף דערענדעכערן מאן דעם בעל גערויבערט, אונד פֿרעמדען געטטערן טראנק - אפפֿער געבראכט האט, אום מיך צו ערצירנען; (ב) דען ישראל אונד יהודה האט טען פֿאן איהרער יוגענד אן ניכטס אלס באזעס פֿאר מיינען אויגען געטהאן, אונד פֿאל לענדס ישראל זוכטע איממער, מיך צו ערצירנען מיט איהרער הענדע ווערק, שפּריכט דער עוויגע. (ג) נור צו מיינעם פֿעררוססע אונד צו מיינעם צאָרנע שטאַנד ריעזע שטאַרט פֿאן דעם טאַג איהרער גרינג דונג ביז אויף דען הייטיגען טאַג, דאַס איך זיא נון וועג שאַפֿען מוס אויס מיינעם אַנטליטצע, (ד) וועגען דער זאָפֿיעלען כאַזיהייטען ישראל'ס אונד יהודה'ס, דיא זיא פֿער איכטען, אום מיך צו ערצירנען, זיא זאָוואָהל אלס איהרע קעניגע, איהרע פֿירסטען, פֿריעסטער אונד פֿראָפֿעטען, יעדער בירגער אין יהודה אונד יעדער בעוואָהנער אין ירושלים. (ה) אימאער קעהר טען זיא דען נאַקקען מיר צו, אַבער ניעמאלס דאַז אַננעוויכט, זאָ פֿלייסיג אונד זאָ אַפֿט איך זיא אויך בעלעהרען ליעס; ניע בעאַכטעטען זיא עס, אונד ניע וואורדען זיא בעססער שטעלל.

וְשָׂרְפוּהָ וְאֵת הַבָּתִּים אֲשֶׁר קָטְרוּ עַל-גְּבוּלֹתֵיהֶם לַבַּעַל וְהַסְכוּ נִסְכִּים לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְּעִיסֵנִי: (א) כִּי-הָיוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה אַךְ עֲשִׂים הָרַע בְּעֵינַי מִנְעֲרַתֵיהֶם כִּי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אַךְ מִכְּעִסִּים אֲתִי בְּמַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם נֶאֱמַר יְהוָה: (ב) כִּי עַל-אִפִּי וְעַל-חֲמַתִּי הִיָּתָה לִי הָעִיר הַזֹּאת לְמִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּנּוּ אוֹתָהּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה לְהַסִּירָהּ מֵעַל פְּנֵי: (ג) עַל כָּל-רַעַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לְהַכְּעִיסֵנִי הִמָּה מִרְכֵיהֶם שָׂרִייהֶם כְּהַנִּייהֶם וּנְבִיאֵיהֶם וְאִישׁ יְהוּדָה וַיֵּשְׁבִי יְרוּשָׁלַם: (ד) וַיִּפְּנוּ אֵלַי עֵרֶף וְקֹא פָּנִים וְלָמַד אֶתְּם הַשִּׁבְם וְלָמַד וְאִינָם שָׁמְעִים לְקֹחַת מוֹסֵר: (ה) וַיִּשְׁמִימוּ

שקוציהם

טען זיא דען נאַקקען מיר צו, אַבער ניעמאלס דאַז אַננעוויכט, זאָ פֿלייסיג אונד זאָ אַפֿט איך זיא אויך בעלעהרען ליעס; ניע בעאַכטעטען זיא עס, אונד ניע וואורדען זיא בעססער שטעלל.

ר ש י

(לא) למן היו' אשר בנו אותה. ציוס שהוסד הנית נשא שלמה את בת פרעה: (לב) ולמד אותם.

ב א ו ר

ואת בית מקדשי, אכל גם אקבלם באחרות הימים מכל הארצות אשר הדחמים, והשיבותים אל המקום הזה. (כט) אשר קטרו, עיין לעיל י"ט י"ג ומ"ש שם. (ל) כי היו ב"י, כי הם החלו בראש להכעיסני, והחטיאו את יהודה כנאמר למטה ל"ה למען החטיאו את יהודה, ולכן חזר ואמר עוד כי בני ישראל אך מנעיסים אותי, וטעם אך לאמת הדבר, כמ"ש הרד"ק. (לא) כי על אפי, כלומר היתה קימת על אפי ומאמי כי נאמי היה להסירה, והארכתי אפי עד היום הזה ולא אאריך עוד (רד"ק). (לב) על כל רעה, בני ישראל ובני יהודה בכלל,

שְׁקוּצֵיהֶם בְּבֵית אֲשֶׁר-נִקְרָא
 שָׁמַי-עֲלֵיו רִטְמָאוֹ: (לה) וַיִּבְנוּ
 אֶת-בְּמוֹת הַבַּעַל אֲשֶׁר וּבְגִיַת
 בְּן-הַנֶּחֱם לְהַעֲבִיר אֶת-בְּנֵיהֶם
 וְאֶת-בָּנוֹתֵיהֶם לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר לֹא-
 צוּיָתִים וְלֹא עֲלָתָה עַל-לְבִי
 לַעֲשׂוֹת הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת לְמַעַן
 הַחֲטִי אֶת-יְהוּדָה: (לו) וְעַתָּה לִכְן
 כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 אֲלֵהֶעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר וְאַתֶּם
 אֹמְרִים נִתְּנָה בְיַד מֶלֶךְ-בָּבֶל
 בַּחֶרֶב וּבַרְעֵב וּבַדָּבָר: (לז) הֲנִי
 מִקְבָּצִים מִכָּל-הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר
 הִדְחִיתִים שָׁם בְּאֶפְרַי וּבְחַמְתִּי
 וּבְקִצְרָף גְּדוֹל וְהַשְּׁבֹתִים אֶל-
 הַמְּקוֹם הַזֶּה וְהַשְּׁבֹתִים לְבִטָּח:
 (לח) וְהָיוּ לִי לְעַם וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם
 לְאֵלֹהִים: (לט) וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב

(לד) שטעללטען פֿיעלמערה-
 איהרע שייזאלע אין דעם טעם-
 פעל אויף, דער נאך מיר גע-
 נאנטט ווירד, אום איהן צו
 ענטווייהען. (לה) ערבייעטען
 העהען דעם בעל אים טהאלע
 בן הנם, אום איהרע זאָהנע
 אונד טעכטער זעלכסט דעם
 מולך הינצונעכען, וואַריבער
 איך איהנען ניכטס פֿעראַרד-
 נעט, אונד וואַס מיר גאר ניכט
 אין דען זין געקאָסמען, דאָס זיא
 זאלען גרייל פֿעראיבען, דאָס
 יהודה צו איינער זאלען זינדע
 זיך ווערדע פֿערלייטען לאָס-
 סען. (לו) דאָך פֿירוואָהר! זאָ
 שפּריכט דער עוויגע, דער
 גאָטט ישראל'ס איכער דיעוע
 שטאַרט, דיא, וויא איהר
 זעלכסט זאָנעט, אין דיא הענ-
 דע דעם קעניגס פֿאָן כבל פֿאַל-
 לען מוס, ווייל שוועררט, הונ-
 גער אונד פעסט דאָוויטהעט.
 (לז) איך זאָממעלע זיא אויס אַל-
 לען לענדערן, וואָהין איך זיא
 אין מיינעם צאָרנע מיט גרים
 אונד העפֿטיגער וואוטה צער-
 שטרייעט האַבע, פֿיהרע זיא
 צוריק אַן דיעוען אָרט, אונד
 לאָס זיא זיכער וואָהנען: (לח) ויא
 נעכע

החטיא קריי. אחד

ווערדען אלסדאן מיר איין פֿאַלק, אונד איך ווערדע איהנען איין גאָטט זיין: (לט) איך נעכע

ר ש י

לשון פעול אפרננ"ט בלע"ו: (לו) הנני מקבלם. ברחמים מכל אשר הדחתי שם באפרי:

ב א ו ר

ומלכיהם ושניהם ויושביהם בפרט. (לה) ולא עלחה על לבי לעשות, כענין ואומר אני
 תקראו לי ומאמרו לא תזכור, אכן נגדה אשה וגו' (לעיל ג' י"ט) כלומר אני לא חשבתי שתעשו
 תועבה הזאת, ולכן לא היה מן הנורד ללות עליו דבר, וכאשר חשבתי לעיל (ז' ל"א) ע"ש,
 ואזם עברתם על כל חוק וגבול, ודבר הנביא בלשון בני אדם כדרכו חמיד. למען החשיא,
 עיין מ"ג בפסוק ל'. (לו) ועחה, ר"ל אע"פ שאחזן העיר ויושביה ביד הנשדים על כל רעתם,
 בכל זאת אמרתי לך לקנות השדה בכסף, להיות ללות להם על הישועה הקרובה לכא באחרית
 הימים. (לט) לב אחד, לב זו המחשבה, ודרך זו המשעה, כלם יהיו נאמדים ונאמדים במחשבה

געבע איהנען דאן איינערלייא זין אונד איינערלייא וויללען, מיר צו יעדער צייט עהרפורכט צו ערווייזען, דאמיט עס איה= נען אונד איהרען נאכקאממען נאך איהנען וואהל ערגעהע. (מ) איך שליעסע מיט איהנען איינען עוויגען בונד, דאס איך ניע אויפהארען ווילל, איהנען וואהלטהאטען צו ערווייזען, אונד דאס איך מיינע פורכט איהנען איגוהערץ לעגען ווער= דע, דאמיט זיא ניע פאן מיר אבווייכען. (מא) פריידיג ווילל איך איהנען ענטגעגען קאמ= מען מיט וואהלטהאטען, אונד ליעבעפאלל ווילל איך זיא פאלאנצען אין דיעזעם לאנדע, פאן גאנצעם הערצען אונד מיט גאנצער זעעלע; (מב) דען זא שפריכט דער עוויגע: זאגע= וויס איך איבער דיעזעם פאלק דיעם שרעקליכע אונגליק געבראכט האבע, זאגעוויס ווערדע איך איבער דאסזעלבע אלל דאן גוטע ברינגען דאן איך איהם צו= דענקע. (מג) אונד דאסזעלבע פעלד דאן וויא איהר זעלכסט געשטעהעט, נון פערוויסטעט, פערארעט פאן מענשען אונד פיעה, דען כשרים צופאללט, ווירד נאך פערקויפט ווערדען אין דיעזעם לאנדע. (מד) יא קויפען ווירד מאן נאך, עקקער אום זילבער, אויך בריעפע ווירד מאן שרייבען בעזע=

אחד ודרך אחד ליראה אותי
 כל הימים קטוב להם ולבניהם
 אחריהם: (מ) וכתתי להם ברית
 עולם אשר לא אשוב מאחריהם
 להיטיבי אותם ואת יראתי אתן
 בלבבם רבלתי סוד מערי:
 (מא) וישתי עליהם להטיב אותם
 ונטעתים בארץ הזאת באמת
 בכל לבי ובכל נפשי: (מב) כי
 כה אמר יהוה כאשר הבאתי
 אל העם הזה את כל הרעה
 הגדולה הזאת כן אנכי מביא
 עליהם את כל הטובה אשר
 אנכי דבר עליהם: (מג) ונקנה
 השדה בארץ הזאת אשר ואתם
 אמרים שממה היא מאין אדם
 ובהמה נתנה ביד הכשדים:
 (מד) שדות בכסף יקנו וכתוב
 בספר וחתום והעד עדים בארץ
 בנימן ובסביבי ירושלם ובערי
 יהודה ובערי ההר ובערי
 השפלה ובערי הנגב כי אשוב
 את שבותם נאם יהוה:

געלן אונד דורך צייגען בעשטעטיגען לאססען, אים גאנצען לאנדע בנימוס, אין דען ווייכילרערן ירושלים, אין דען שמעדטען יהודה'ס אונד אין דען בערג, טהאל אונד זיעד= ליצען געגענדען, דען איך ברינגע צוריק איהרע געפאנגענען, שפריכט דער עוויגע.

ב א ר

וזמעה ובאשר תרגמתי. (מד) בארץ בנימן, עיין למעלה י"ז כ"ה.